

TOUHY

Touhy a vyrovnaná mysl

Vybráno ze Satsangů 10.2. a 12.2.1997 a 19.2.2001

Óm ŠrÍ Paramátmane Namaha

Bhagavadgíta, kapitola 2, verš 55:

„ŠrÍ Bhagaván řekl: Ardžuno, když se člověk úplně vzdá všech tužeb myslí a je spokojený v sobě skrze sebe (šťěstím z Já), pak je nazýván člověkem vyrovnané myslí.“

Slova „šťěstím z Já“ připojili v závorce vydavatelé - není to doslovný překlad. Jejich doplnění ale není nesprávné, protože když je klidná mysl, je tu zároveň i radost. Vyrovnanost a štěstí spolu souvisí. Těká-li naše mysl neustále sem a tam, nejsme šťastní. Je-li mysl vyrovnaná, cítíme se šťastní.

ŠrÍ Bhagaván tedy říká Ardžunovi: „...když se člověk úplně vzdá všech tužeb myslí a je spokojený v sobě skrze sebe, pak je nazýván člověkem vyrovnané myslí.“ Jádrem celého problému jsou touhy naší myslí. Touhy v naší myslí jsou podstatou veškerých problémů.

Vaše problémy budou vyřešeny a vnitřního štěstí bude dosaženo, až upustíte od tužeb ve své myslí. Co znamená vzdát se tužeb myslí? Každý máme ve své myslí touhy v podobě nastřádaných vzpomínek a vtisků z tohoto i z minulých životů. Moderní psychologie je nazývá podvědomím.

Vybízím vás k tomu, abyste hlouběji uvažovali o pomíjivosti existence. Všechno ve světě se neustále mění, ztrácí se a zaniká. Připoutáváme se k věcem a vztahům ve světě, přestože v nich nemůžeme najít nic trvalého. Jakkoli vám může být určitý člověk drahý, nezůstane s vámi navždy. Nikdo nemůže zastavit proces změny. Jakkoli pěkné a zdravé můžete mít tělo, každým okamžikem směřujete ke stárání a zániku. Buňky odumírají a roky míjejí. Odpoutávání se je přirozeným, neustále probíhajícím, jevem. Stále jsme od něčeho oddělováni, jen si to nejsme schopni uvědomit. Žádný člověk nemůže zastavit proces přibližování se ke své smrti. Ve skutečnosti neustále něco umírá.

Všechno nás opouští, opouští, opouští... Hlubší uvažování o životě pomáhá ve vytváření odpoutanosti. Čím jsme odpoutanější, tím jsme šťastnější. Čím více vezíme v připoutanosti k věcem a k lidem, tím více trpíme. Více odpoutanosti znamená více štěstí. Přemýšlení o realitě života je jednou z metod k dosažení odpoutanosti. Cílem je vzdání se přání ve své myslí.

Chcete-li mít vyrovnanější mysl, osvobodte se od svých přání a tužeb. Důležité je mít na paměti rozdíl mezi potřebami a touhami. Na rozdíl od tužeb není našich potřeb zase tak mnoho. O naplňování našich potřeb se stará Bůh, který nás sem na Zem poslal. Stará se o nás, stejně jako rodiče zajišťují potřeby svých dětí. Přenechejme

starosti o své potřeby Bohu. Co se týká tužeb, jejich konec je v nedohlednu. Proto nás Bůh vybízí k tomu, abychom si ve svých přáních stanovili nějakou hranici.

Touha se oslabí, pokud sledujete její nárůst a průběh, aniž byste se stali její obětí. Pozorujte, místo abyste se nechali touhou ovlivnit. Potom se začne určitá tendence či nutkání zeslabovat.

„...když se člověk úplně vzdá všech tužeb myslí...“ Sanskrtské slovo *“kaman“* je použito v množném čísle a znamená touhu. *“Sarvan“* znamená všechny. K vyjádření množného čísla by stačilo použít jen jeden způsob, ale Pán klade ve verši důraz na to, že jde opravdu o všechny touhy. Člověk by měl opustit, zanechat, vykořenit či odvrhnout ze své mysli všechny touhy. Neměl by zůstat ani ten nejmenší prvek touhy, ani jediné přání. Zbývá-li i jen jedno jediné přání, realizace Boha nenastane.

“Manogatan“ znamená *“touhy navštěvující mysl“*. Je třeba pochopit, že touhy nejsou skutečnou součástí vaší čisté Existence. Čisté Já neobsahuje žádná přání, spočívá neustále ve své dokonalé čistotě. Jak se tedy tužby do naší mysli dostaly? Jejich příčinou je mylné ztotožnění sebe sama s myslí. Já je vždy čisté. Božství není spoutáno žádnými touhami. Část Božství v důsledku nevědomosti ztotožnila sebe sama s tělem, se smysly a s myslí, kterými ve skutečnosti není. Lidé se často dopouštějí právě této chyby, když si spojují sebe sama se svými myšlenkami. Touhy budou přetrvávat tak dlouho, dokud budeme pokračovat ve ztotožňování Ducha s těmito prvky. V duchovní seberealizaci končí tato identifikace sebe sama s myslí.

Doslovně tedy *“manogatan“* znamená *“tužby, které se zdají navštěvovat mysl“*. Dočasní návštěvníci mohou jednoho dne zmizet natrvalo! Pokud by existovali trvale, nebylo by možné se bez nich obejít.

Co se stane s člověkem, jehož opustily všechny touhy? Takový člověk je v sobě naplněn svým Já. V jeho nitru se rozhostila naprostá blaženost. Uspokojení, které takový člověk cítí, není závislé na žádné hmotné věci, na žádném vztahu ani okolnosti, protože jde o vlastní vnitřní stav. Když dojde k poznání Já, nezůstávají žádné žádosti ani přání. Můžete se ptát, jestli by takový člověk mohl trpět hladem nebo chladem. Když se potřebuje najíst, cítí samozřejmě i hlad. Opustil ho ale nutkavý nátlak touhy a co je velmi zajímavé, všechny jeho potřeby jsou automaticky uspokojovány v nekonečném Záměru Božství.

Pán popisuje, že známkou člověka, který realizoval Boha, je, že po ničem netouží. Je oproštěn ode všech tužeb a uspokojen sebou samým v sobě. Můžete ho postavit kamkoliv. Bude šťastný v centru Prahy, stejně jako v Londýně nebo v New Yorku, dokonce i ve vězení by byl stejně šťastný! Dospěl do stavu, kdy se vytratila všechna přání. Takové jsou charakteristiky duchovně realizovaného člověka.

K dokreslení si můžeme vzít jednoduchý příklad – přání koupit si nové auto. Vaše současné auto sice dobře slouží, ale vy toužíte po novém, protože váš soused si právě nový vůz koupil. V myslí vám víří myšlenky: „Nejsem snad tak dobrý jako on? Musím mít poslední model. V práci si už všichni všimli, že mám staré auto.“ Nemáte dostatek peněz, a tak dnem i nocí myslíte na to jak to zařídit. Mohl byste dostat půjčku? Ale už jste si vzal půjčku vloni. Co by se ještě dalo udělat? Máte tolik hrdosti, že si nechcete vypůjčit od svého arogantního příbuzného, a nejste ani ochotný krást. Vaše frustrace vrcholí, když přijde na návštěvu váš dobrý přítel a přesvědčí vás, že nezáleží tolik na tom, zda máte nový vůz okamžitě. Můžete ho získat během několika měsíců, protože dostanete v práci přidáno. Najednou již vaše touha není tak silná, a proto také lépe spíte. Nemáte žádné nové auto, situace je stejná jako dvě noci předtím, kdy jste nemohli spát, a přece nyní spíte dobře. Vaše materiální situace je

stejná, ale vy máte naději, že si auto zanedlouho koupíte. Vnější situace se nezměnila, nové auto stále nemáte, ale změnilo se vaše vnitřní nastavení. Touhy si s námi hrají. Nejde o nic jiného než o trénink a očistění naší mysli.

Jiný příklad uvádí Osho. Jeden zámožný člověk si postavil krásný dům a lidé ho velmi oceňovali. Náhodou vznikl v domě požár a ten člověk úpěnlivě prosil každého, aby mu pomohl oheň uhasit. Kdyby mu v tom lidé nezabránili, byl tak rozrušený, že chtěl vběhnout do hořícího domu, aby alespoň něco zachránil. Právě v té chvíli přišel jeden z jeho synů, aby otci sdělil, že dům včera prodal. Otec se okamžitě uklidnil. Požár dál pokračoval, ale ustal vnitřní oheň! Později přišel druhý syn, který prodej prováděl, a přiznal, že dům skutečně prodal, ale dosud nedostal peníze. Otec se opět rozrušil a chtěl znovu skákat do ohně. Oheň byl stále stejný, co se měnilo, bylo vnitřní nastavení majitele domu.

Výkyvy našeho jednání jsou způsobovány touhami a připoutaností. Přesně na to Pán v těchto verších poukazuje. Pokud si uvědomíte Pravdu, nebude vás vnitřní oheň už nikdy spalovat. Když se vzdáte všech svých přání, duchovně realizujete. Pokud jsme nastoupili duchovní cestu, postupně k tomu všichni spějeme. Přejde čas, kdy se Bůh rozhodne, aby se tak stalo, protože nakonec se vše odehrává Jeho Milostí.

Pán popsal ve verši charakteristiky člověka, který realizoval Boha. Pokud je člověk schopen vyloučit ze své mysli všechny touhy a přání, stane se duchovně seberealizovaným. Klíčovou otázkou ale je, jak toho docílit. Mysl je bezedným skladištěm myšlenek a tužeb, jedno přání následuje druhé. Jak je možné tuto radu převést do praxe?

Chtěl bych vysvětlit, že to, co nazýváme čistou duchovností, tedy usilování pouze o duchovní seberealizaci a realizaci Boha, přichází po velmi dlouhém sledu zkušeností v mnoha životech. Je to poslední krok v celém evolučním procesu, který nemůže nastat snadno nebo rychle. Hledající začíná mít touhu po duchovní seberealizaci teprve po dosažení vysokého stupně vývoje. Otázka, jak osvobodit svou mysl od tužeb, vyvstává jen těm, kteří už dospěli do stadia, kdy začali vidět pošetilost tužeb. To je minimální požadavek. Díky zkušenostem v tomto, i v mnoha předchozích životech, začíná hledající nahlížet na marnost tužeb, i když není dosud schopen se od nich osvobodit. Teprve po dosažení tohoto stadia chápe pošetilost světských tužeb a je připraven pro nejvyšší moudrost.

Mysl je navyklá těšit se požitky světa, a proto jim člověk nedokáže odolat a znovu a znovu se jim oddává. Zároveň mu ale rozvíjející se schopnost rozlišování uvnitř vytrvale říká, že je nesmyslné stále dokola si dopřávat potěšení. Tento komentář v mysli neustává, i když člověk podléhá pokušení. Aby byl připraven přijmout uvedenou moudrost, musí dospět alespoň do tohoto stadia.

Když se v hledajícím rozvine stav, kdy začíná vidět nesmyslnost touhy po světských potěšeních, přirozeně se pokouší objevit způsob, jak se od těchto tužeb osvobodit. Dokud tuto pošetilost nevidí, nebude se snažit najít cestu. Teprve potom, co si dostatečně užil sexu, dochází člověk k poznání, jakou agónii si stálým opakováním téhož vytváří. Teprve když už se člověk dostatečně nabažil sladkostí a když si mnohokrát zkazil žaludek, dochází jednoho dne k závěru, že je to špatný návyk a že se ho musí nějak zbavit. Totéž platí o všech špatných zvycích.

Je třeba nejprve dospět do popsaného stadia, aby se vás vzdmula skutečná touha osvobodit se od všech tendencí a nutkání. Předtím není možné vyvinout opravdovou snahu o proměnu, pouze o tom mluvíte a čtete. Netvrdím, že jsou přednášky a čtení knih úplně neúčinné. Žádná upřímná snaha není zbytečná a hodnotu má každá

aktivita, která vede ke zdokonalení. Na duchovní cestě však procházíme různými vývojovými stádii.
